Слатки греси хрватске публике

Пише: Јована Папан
среда, 17 јун 2009 16:12

Већ годинама, Секе, Гоге, Индире и остали српски фолкери жаре и пале по Хрватској. Мада је то у прошлости више пута био повод за жустре полемике у хрватској јавности, данас се изгледа више нико претерано не узбуђује. Међутим, када је свој велики концерт у загребачкој Арени најавила Лепа Брена, старе страсти опет су се пробудиле и разбуктале. Младе турбо хероине нове генерације можда су један немио, али колико-толико прихваћен симбол нове, пост-транзиционе Хрватске у којој се евро-фрустрације утапају у балканском дерту, али Брена, краљица екс-ју фолка је дефинитивно симбол оног другог, југоносталгичног лица Хрватске, које многи више никад не желе да виде. Није много помогла ни њена фотографија у маскирној униформи с почетка деведесетих, па је у кампањи за бојкот концерта Брена сврстана у табор четничких „ратнохушкача“ којима није место у Хрватској.

Ипак, упркос позивима на бојкот, одбијању да се скрушено извини за грехе из прошлости, медијској кампањи, три дојаве о бомби и протесту хрватских ветерана домовинског рата, Брена је успешно одржала концерт испред 15.000 људи. Испред дворане, окупљених пар стотина протестаната пуштало је Томпсона, палило свеће за жртве рата и називало посетиоце концерта издајницима и четницима. Мада су све карте биле давно распродате, медији су наглашавали како дворана није била пуна. Брена се наводно одлично провела, а и њена публика је коначно могла уживо да слуша хитове уз које је одрасла, макар онај њен део који је рођен пре него што је највећа икона осамдесетих народима и народностима СФРЈ поручила „Хајде да се волимо!“. Све у свему, много буке ни око чега.

Наравно, контроверзе око Брениног концерта показују да је Хрватска, мада већ годинама угошћује музичаре из Србије, још далеко од равнодушности, а камоли оног ентузијазма са којим се у Србији дочекују хрватске звезде. Хрватски музичари Србију су почели да освајају крајем деведесетих, одмах наишавши на срдачан пријем публике. Заправо, једино што их је у почетку кочило био је ризик по њихову каријеру у домовини. Тако је рецимо Дорис Драговић, једна од првих која је забасала у наше крајеве после деведесетих, изгубила део своје публике у Хрватској, нарочито свој повлашћени положај код навијача сплитског Хајдука. Слично је прошла и Алка Вујица, која је у својим песмама отворено флертовала са балканским мелосом. Онда је стигао Магазин и направио бум на српском тржишту, водећи притом рачуна да се у Хрватској много о томе не говори, и водећи неку врсту паралелних каријера у две државе.

До успостављања слободнијег протока музичара у супротном смеру требало је да прође још подоста времена, па су се хрватски фанови морали задовољавати одласком у Словенију на концерте својих омиљених српских музичара. Ђорђе Балашевић је био међу првима који су одржали концерте у Хрватској – у Пули 2001. и Загребу 2002. године. Те 2002. стигао је и Бајага, да би се у Сплиту провео ко бос по трњу када је концерт

прекинут због бацања сузавца у публици. А онда су, после (не)очекиване подршке хрватских гласача Жељку Јоксимовићу на Евровизији, полако почели да пристижу и остали – Неда Украден, Здравко Чолић, Весна Змијанац. Истовремено, онако неопажено од стране мејнстрим медија, и српски турбофолкери почели су да освајају хрватске градове, наступајући по мањим клубовима и фолкотекама, пред публиком најмлађе генерације која је за ратне сукобе из деведесетих чула једино из уџбеника.

И тако се једног дана Хрватска пробудила схвативши да њени школарци далеко више воле Милета Китића него бечке валцере. Након првобитног шока и мучног периода суочавања са „мрачном страном“ сопствене популарне културе, полако је уследило и помирење са судбином. Наравно, уз неке ограде – турбо-фолк можда јесте врло популаран, али је и даље нека врста андерграунда, упорно игнорисаног од стране хрватске јавности и медија.

Иако се ових дана око Брениног концерта јесте подигло много ларме, не треба заборавити да је не тако далеке 2002., најава првог гостовања Ђорђа Балашевића изазвала много више полемика и протеста него сва потоња гостовања музичара из Србије заједно, укључујући и Бренино. А Балашевић, за разлику од Брене, никада није облачио униформу босанских Срба већ је важио за „космополиту“ и противника Милошевића. Дакле, времена се очигледно мењају. А музички укус, свиђало се то некима од нас или не, остаје нам исти.